

ชื่อเรื่อง การพัฒนาแนวปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพ
งานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง

ชื่อผู้วิจัย นางวิภารัตน์ สีโรรส

ปีการศึกษา 2557

บทคัดย่อ

การบริหารงานวิชาการโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมเพื่อมีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง เพื่อสร้างแนวปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครูจำนวน 67 คน ในปีการศึกษา 2556 – 2557 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ผลการดำเนินการ

1. การพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง ได้มีการดำเนินการด้วยการปรึกษาหารือเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม การเสนอแนะเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนร่วมหรือผู้เกี่ยวข้องได้เสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานในลักษณะต่างๆ

2. แนวปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง มีการวิเคราะห์สภาพการศึกษาของโรงเรียนและชุมชน การกำหนดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการ การสรรหาและจัดหาและจัดบุคลากรให้เข้ามามีส่วนร่วม การพัฒนาบุคลากรควบคู่กับการพัฒนางาน การร่วมกันบริหารงานวิชาการตามกระบวนการบริหาร และการรายงานผลแสดงผลงานร่วมชื่นชมกับความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ

3. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง สรุปได้ดังนี้ การบริหารงานวิชาการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพด้วยยุทธศาสตร์โดยครูมีส่วนร่วม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 อยู่ในระดับมากที่สุด การบริหารงานวิชาการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพด้วยยุทธศาสตร์การบริหารงานนิเทศภายในโดยครูมีส่วนร่วม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดการบริหารงานวิชาการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ด้วยยุทธศาสตร์การบริหารโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชนมีส่วนร่วม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด การดำเนินการพัฒนาครูโดยครูช่วยครูด้านการใช้หลักสูตรสู่การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดการดำเนินการพัฒนาครูโดยครูช่วยครูด้านการใช้สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 ความพึงพอใจอยู่ใน

ระดับมากที่สุด การพัฒนาครูโดยครูช่วยครูด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 ซึ่งความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และการดำเนินการพัฒนาครูโดยครูช่วยครูด้านการแสวงหาวิธีการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 ซึ่งความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารสถานศึกษาให้เป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 นับเป็นการปฏิรูปการศึกษาทุกระบบของการศึกษา ซึ่งมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันทั้งหมด ดังปรากฏตามหมวดต่างๆ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 นอกจากนี้ยังมีการปรับโครงสร้างการบริหารการศึกษาโดยให้มีองค์กรคณะบุคคล ผู้แทนประชาชน ร่วมกำหนดนโยบายทางการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งหวังยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐาน และจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคลากร และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง สามารถดำเนินการได้อย่างอิสระ คล่องตัว และรวดเร็วมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545 ค : 24)

สังคมโลกยุคปัจจุบัน เป็นสังคมโลกยุคโลกาภิวัตน์ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการสื่อสาร เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รวมทั้งความซับซ้อนของระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ดังนั้น ทุกคนที่ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมจึงมีความจำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อจะปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา กล่าวคือ ต้องใช้กระบวนการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ในการพัฒนาคนให้เป็นคนที่มีคุณภาพการพัฒนาคนนั้นต้องมุ่งเน้นที่การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้คนมีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมตลอดจนคุณลักษณะที่สังคมและประเทศชาติต้องการ ประเทศชาติจะพัฒนาเจริญก้าวหน้าได้รวดเร็วและดีมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ ดังนั้น รัฐจึงต้องจัดให้คนในชาติได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้พัฒนาอย่างเต็มที่ ส่งผลให้เป็นคนที่รู้จักคิด วิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีคุณธรรมจริยธรรม รู้จักพึ่งตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เพื่อการเป็นสมาชิกในสังคมที่ดี ซึ่งจะนำไปสู่ความเจริญ ความมั่นคง ความสุข ของสังคมโดยรวม การจัดการศึกษาของไทยในระยะแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 8 มีจุดเริ่มต้นในการนำไปสู่การกำหนด

ทิศทางการพัฒนาการศึกษา คือ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของคนไทย การกำหนดนโยบายที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การส่งเสริมประชาชน ครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา องค์กรของรัฐและเอกชน มีส่วนรับผิดชอบในการจัดการศึกษาและตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาในสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2541 : 81 – 82)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทสำคัญในการกำหนดให้รัฐและสถานศึกษาดำเนินการหลายเรื่อง ได้แก่ การจัดระบบการบริหารจัดการศึกษาที่ต้องกระจายอำนาจให้สถานศึกษา ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และที่สำคัญซึ่งเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาก็คือหลักที่ว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และให้ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ตามมาตรา 9 (2) มาตรา 41 มาตรา 42 ได้กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของชาติ ได้มุ่งให้การจัดระบบการบริหารและการจัดการศึกษาของประเทศกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 22 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญมากที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 29 กำหนดว่า ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรมและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 6 – 22) นอกจากนี้ ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี (2539 : 9-13) ได้กล่าวถึงความทุกข์ยากของคนไทยในเรื่องการศึกษาว่า ในปัจจุบันมีปัญหาสำคัญทางการศึกษาที่ประชาชนวิตกกังวลอยู่ 3 ประการ คือ ความเดือดร้อนแสนสาหัสในการแสวงหาและการเข้าเรียนที่โรงเรียนดี ๆ ความเดือดร้อนเป็นทุกข์ในการเรียนที่ยากไม่สนุก น่าเบื่อ และการศึกษาผลิตคนที่ขาดคุณภาพ กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้เสนอแนวทางการปฏิรูปการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อคนทั้งมวล (Education For All)
2. คนทั้งมวลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All For Education)
3. เป็นการศึกษาที่แก้ปัญหาทั้งมวล (Education All For Problems)

ในระหว่างที่ผ่านมาการจัดการศึกษาของไทยได้มีการพัฒนาคุณภาพภายในองค์กรตลอดมา แต่ก็พบว่ายังไม่ประสบความสำเร็จตามที่คาดหวังของผู้ที่เกี่ยวข้องของทุกฝ่าย ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนจึงทำให้มีการปฏิรูปของการศึกษาขึ้นเพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้นกว่าเดิมโดยมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุงแก้ไข 2545) เพื่อเป็นแม่บทในการบริหารจัดการศึกษาเน้นให้การจัดการศึกษาเป็นไปในลักษณะที่พัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตตลอดจนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยยึดหลักการจัดการศึกษา 3 ประการ คือ

1) เป็นการศึกษา ตลอดชีวิตสำหรับประชาชน

2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3) พัฒนาสาระกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยมีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งให้มีการกำหนดมาตรฐานและจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทการศึกษาจากทิศทางการจัดการศึกษาที่ผ่านมาในอดีต รวมทั้งปรากฏการณ์ของสภาพแวดล้อมในปัจจุบันโรงเรียนซึ่งเป็นสถาบันหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน คงต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ในการวางแผนการจัดการศึกษาให้เกิดปฏิสัมพันธ์กับความต้องการในการจัดการศึกษาในอนาคต โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน หลักการหนึ่งที่สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จะนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้ตอบสนองเป้าหมายการจัดการศึกษาในปัจจุบันและตอบสนองการปฏิรูป การจัดการศึกษาในสถานศึกษาของตนเองอย่างได้ผลและเป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

โรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง จัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับปฐมวัยและระดับชั้นประถมศึกษา ในปีการศึกษา 2557 มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 1,925 คน จัดห้องเรียนทั้งหมด 46 ห้องเรียน จัดการศึกษามุ่งเน้นให้นักเรียนมีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและมุ่งความเป็นเลิศทางด้านวิชาการโดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม และภาษาต่างประเทศ ตลอดจนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นต่อไปได้

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาของโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง โดยภาพรวม แม้ว่าโรงเรียนจะประสบความสำเร็จเป็นที่น่าเชื่อถือและยอมรับจากประชาชน แต่ก็มีปัญหาอีกหลายประการที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาต่อไป ซึ่งมีปัญหาโดยสรุปดังนี้

1. ปัญหาด้านการบริหารจัดการ

1.1 การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากการบริหารจัดการไม่เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารในทุกชั้นตอนของกระบวนการบริหาร

1.2 การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน ในด้านความร่วมมือสนับสนุนจากผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการสนับสนุนร่วมมือกับโรงเรียนยังไม่เต็มบทบาทหน้าที่

1.3 การดำเนินงานการนิเทศภายใน ยังไม่ส่งผลถึงการพัฒนาครูอย่างเต็มที่ เพราะวางแผนร่วมกันอย่างไม่เข้มแข็งมากนัก ขาดความชัดเจนของเป้าหมาย ครูไม่เข้าใจวัตถุประสงค์การนิเทศภายในทำให้ครูขาดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างจริงจัง

2. ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู – อาจารย์

2.1 ปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ ครูศึกษาหลักสูตรอย่างไม่ชัดเจน ไม่ทำการวิเคราะห์หลักสูตร ไม่มีกำหนดการสอน การจัดทำแผนการสอน ไม่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ขาดความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น การจัดการเรียนการสอนจึงไม่ส่งผลต่อความสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตร ครูขาดความเข้าใจในการพัฒนาการใช้หลักสูตรและการพัฒนาแผนการสอน

2.2 การใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน ครูยังใช้สื่อน้อย สื่อที่ใช้ส่วนใหญ่ขาดความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นสื่อที่ผู้เรียนไม่ได้ใช้ปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้ การคิดค้น แสวงหาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการสอนใหม่ๆ ยังมีน้อย ยังขาดความรู้ ความสามารถในการใช้สื่อ เทคโนโลยีสมัยใหม่ ครูไม่ใช้คอมพิวเตอร์ในการสอน

2.3 การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ครูยังมีพฤติกรรมการวัดผลประเมินผลด้วยการใช้ข้อทดสอบที่มุ่งวัดความรู้ไม่มุ่งหวังพัฒนาผู้เรียน การวัดผลไม่ครอบคลุมพฤติกรรมนักเรียนด้าน จิตพิสัย ทักษะพิสัย พุทธิพิสัย การเก็บสะสมคะแนนสภาพการเรียนรู้ที่แท้จริง จึงไม่ส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถเต็มศักยภาพ และครูไม่มีส่วนร่วมในการแสวงหาวิธีการวัดผล ประเมินผลที่เหมาะสมกับสถานการณ์ยุคปัจจุบัน

2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการแสวงหาวิธีการพัฒนาการเรียนรู้อีก ครูยังใช้วิธีการสอนแบบเดิม ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์การแสวงหาความรู้เพิ่มเติม วิธีการพัฒนาการเรียนรู้อื่นที่ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักคิด รู้จักวิธีการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ในรูปแบบต่างๆ ได้แก่การเรียนรู้แบบโครงงาน การวิจัยชั้นเรียน ความตระหนักในการพัฒนาตนเอง การพัฒนา งานและขาดการช่วยเหลือร่วมมือกันพัฒนาการเรียนรู้อีก

ปัญหาดังกล่าวที่ได้กล่าวมาของโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง ได้ศึกษาสาเหตุของปัญหา ด้วยการสำรวจความคิดเห็นของครู ประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อศึกษาหาสาเหตุของปัญหาแสวงหาแนวทางการพัฒนาพบว่ามีสาเหตุ ดังนี้

1. สาเหตุของปัญหาด้านการบริหารจัดการเนื่องจากการบริหารจัดการที่ยังไม่มีการ จูงใจให้คณะครูและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในทุกขั้นตอนอันได้แก่ ขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดเป้าหมายในการพัฒนา จึงไม่เห็นความสำคัญไม่เข้าร่วมปฏิบัติงานตามแผนและไม่ร่วมประเมินผล ซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่ขาดการมีส่วนร่วมด้วยช่วยกันพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. สาเหตุของปัญหาด้านครูกับการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากครูขาดความตระหนักในการพัฒนาตน พัฒนางาน ขาดการช่วยเหลือซึ่งกันและกันต่างทำหน้าที่ของตนมองไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนานักเรียนทุกด้านตามศักยภาพของแต่ละบุคคลไม่ร่วมกันพัฒนาการเรียน การสอนที่มีการแสวงหาเทคนิควิธีการใหม่มาใช้ สอนด้วยวิธีแบบเดิม ขาดความมุ่งมั่นในการพัฒนา

นักเรียน ครูไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน จึงส่งผลให้คุณภาพนักเรียนไม่เป็นไปตามเป้าหมายของโรงเรียน ไม่เป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตรและสนองต่อความต้องการของชุมชน

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง เทศบาลนครนครศรีธรรมราช ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งเสริมให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าและ โรงเรียนสามารถนำไปใช้ในการวางแผนการบริหารและจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นและสังคมอีกทั้งยังเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาให้กับกระบวนการบริหารและจัดการศึกษาในโรงเรียน โดยการนำทรัพยากรการบริหารที่มีอยู่ในชุมชนและท้องถิ่นมาสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันของนักเรียน ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานการณ์ และทุกสถานที่ และเพื่อทำให้ชุมชนเกิดความรู้สึกว่าการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้เป็นความร่วมมือของทุกคนที่เป็นสมาชิกในชุมชน สังคม องค์กรและท้องถิ่น ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกัน ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในสถาบันการศึกษาที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นของตน เป็นการสร้างความร่วมมือในการปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น เพื่อเป็นการช่วยให้การศึกษาของนักเรียนในชุมชนมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพสูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง
2. เพื่อสร้างแนวปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง

ขอบข่ายของการวิจัย

1. ดำเนินการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมืองให้มีประสิทธิภาพโดยใช้ยุทธศาสตร์การบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้
 - 1.1 การบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพด้วยยุทธศาสตร์โดยครูมีส่วนร่วม
 - 1.2 การบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพด้วยยุทธศาสตร์การบริหารงานนิเทศภายในโดยครูมีส่วนร่วม
 - 1.3 การบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพด้วยยุทธศาสตร์การบริหารโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชนมีส่วนร่วม
 - 1.4 การดำเนินการพัฒนาครูด้านการใช้หลักสูตรสู่การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้
 - 1.5 การดำเนินงานพัฒนาครูโดยครูช่วยครูด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี
 - 1.6 การพัฒนาครูด้านการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงโดยครูช่วยครูด้านการวัดผล

1.7 การดำเนินการพัฒนาครูโดยครูช่วยครูด้านการแสวงหาวิธีการพัฒนาจัดกระบวนการ

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ครูโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง จำนวน 67 คน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ผู้บริหารได้ทราบแนวทางในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน รวมถึงทราบจุดเด่นจุดด้อย อุปสรรคในการบริหารงาน เพื่อนำไปปรับปรุงการบริหารงานวิชาการต่อไป

2. การบริหารจัดการโรงเรียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้นเมื่อได้รับความร่วมมือสนับสนุนที่ดีจากบุคลากร ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน จะส่งผลให้คุณภาพทุกๆ ด้าน ได้แก่ คุณภาพการบริหารจัดการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพของผู้เรียน

3. ครูมีการพัฒนาตนเอง มีการพัฒนางานแบบช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ส่งผลให้ครูมีความรู้ความสามารถสูงขึ้น มีขวัญและกำลังใจที่ดี ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของชุมชน มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน

4. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ความสามารถ มีความสุขในการเรียน เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม

5. ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่นในการบริหารงานวิชาการ รวมทั้งชื่นชมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เกิดขึ้น

6. โรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง เป็นโรงเรียนที่ได้รับการยอมรับในด้านการจัดการเรียนการสอนและมีชื่อเสียง มีโรงเรียนอื่นๆ มาขอเยี่ยมชมและศึกษาดูงาน เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาด้านต่างๆ

7. ชุมชนยอมรับ สนับสนุนและให้ความร่วมมือในการบริหารงานด้านต่างๆ ของโรงเรียน ทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

นิยามศัพท์

1. **การบริหารแบบมีส่วนร่วม** หมายถึง การบริหารโรงเรียนที่บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง ทุกฝ่ายซึ่งประกอบด้วย ครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการบริหารคือ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามแผน ร่วมประเมินผล และร่วมปรับปรุงการปฏิบัติงาน

2. **ครู** หมายถึง ครูโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง ทุกคนที่ปฏิบัติงานอยู่ระหว่างปีการศึกษา 2556 – 2557

3. **ผู้ปกครองนักเรียน** หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง ระหว่างปีการศึกษา 2556 – 2557

4. **โรงเรียน** หมายถึง โรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง เทศบาลนครนครศรีธรรมราช

5. **ความพึงพอใจ** หมายถึง ความรู้สึกหรือเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติตามภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบนั้นๆ ด้วยใจรัก มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมพยายามตั้งใจทำงานให้บรรลุ

เป้าหมาย และมีประสิทธิภาพสูงสุด มีความสุขกับงานที่ทำและมีความพอใจ เมื่องานนั้นได้ตามเป้าหมายที่วางไว้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นครูโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง ในปีการศึกษา 2556-2557 การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาจากประชากร จำนวน 67 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้รายงานได้จัดทำแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งสร้างขึ้นโดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและจากการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม จำนวน 1 ฉบับ

การสร้างเครื่องมือ

ผู้รายงานได้จัดทำเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 1 ฉบับ โดยตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นการประเมินผลการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม และตอนที่ 3 เป็นการประเมินผลการพัฒนาครูโดยยุทธศาสตร์ครูช่วยครู ผู้รายงานได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียน รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมศึกษาเอกสารการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาครูแบบครูช่วยครู
2. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่โรงเรียนด้วยวิธีการต่างๆ
3. ศึกษาการสร้างแบบสอบถามจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. กำหนดกรอบคำถามโดยพิจารณาจากขอบข่ายของเรื่องที่ทำให้แล้วสร้างเป็นคำถาม
5. นำเครื่องมือที่ได้จัดทำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ และการพัฒนาบุคลากร จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย

5.1 พระมหาสมปอง ฐานิสฺสโร	ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช
5.2 ผศ.ดร.นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต	รองคณบดีสำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
5.3 นายสมหวัง สิทธิศิริประพันธ์	ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ สำนักการศึกษา เทศบาลนครนครศรีธรรมราช
5.4 นายโสภณ เกียรติเสรีกุล	ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง เทศบาลนครนครศรีธรรมราช

5.5 ดร.สุภาพ เต็มรัตน์

ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนโศภนคณาภรณ์

เชี่ยวชาญด้านการวิจัย วัตถุประสงค์

ในการตรวจสอบเพื่อพิจารณาความเหมาะสมในประเด็นความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความสมบูรณ์ของข้อคำถาม

6. นำเครื่องมือไปทำการหาค่า IOC โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน แล้วนำเครื่องมือไปทำการทดลองกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.62

7. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วเป็นฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับประชากรเพื่อรายงานข้อมูลต่อไป

วิธีดำเนินงานพัฒนาการบริหารงานวิชาการ

ตอนที่ 1 ดำเนินการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ

โรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง ได้ดำเนินการบริหารงานวิชาการโรงเรียนโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารทุกขั้นตอนเพื่อให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพดังนี้

1. การจัดให้มีครูเป็นคณะกรรมการบริหารงานวิชาการโรงเรียน

เป็นการให้คณะครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนทั้งระบบร่วมคิดร่วมทำร่วมช่วยเหลือ ร่วมรับผิดชอบ ให้การบริหาร เกิดจากความคิดของคนหลายฝ่ายให้มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมในรูปองค์คณะบุคคล โดยใช้หลักการบริหารโรงเรียนเล็กในโรงเรียนใหญ่จัดให้มีคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นประธาน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นรองประธาน คณะกรรมการประกอบด้วย หัวหน้าสายชั้น หัวหน้ากลุ่มสาระ ทั้ง 8 กลุ่มสาระ หัวหน้าฝ่ายงาน 6 ฝ่าย คณะกรรมการเลือกครูที่เป็นคณะกรรมการเป็นกรรมการและเลขานุการ 1 คน คณะกรรมการบริหารโรงเรียนมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1.1 กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายในการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเพื่อเสนอคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาเห็นชอบ

1.2 จัดทำแผนงบประมาณและแผนปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียนเพื่อนำเสนอคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาเห็นชอบ

1.3 บริหาร กำกับ ติดตามผล และนิเทศงานทุกด้านของโรงเรียน

1.4 ประเมินผลการปฏิบัติงานด้านวิชาการของคณะครูและคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ

1.5 ประสานงานเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ

1.6 นำผลการปฏิบัติงานวิชาการมาวางแผนปรับปรุงงานให้ดีขึ้น

1.7 กำหนดวิธีการปฏิบัติงานหลักเกณฑ์แนวทางการปฏิบัติงานที่สำคัญของโรงเรียน

1.8 กำหนด ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสถานการณ์

คณะกรรมการบริหารงานวิชาการโรงเรียนได้ร่วมกันกำหนดโครงสร้างการบริหารโรงเรียน เพื่อจัดองค์กรด้านการบริหารให้การบริหารมีประสิทธิภาพ ได้จัดองค์กรลักษณะการมีส่วนร่วมขององค์กรบุคคล มีองค์คณะบุคคลหลักในการบริหาร โดยมีวิธีการจัดโครงสร้างการบริหาร ดังนี้

2.1 คณะกรรมการร่วมกันศึกษาภารกิจของโรงเรียน

2.2 คณะกรรมการร่วมกันศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา ความจำเป็นในการพัฒนาโรงเรียนโดยใช้ระบบข้อมูลในการศึกษา

2.3 กำหนดทางเลือกหลาย ๆ ทาง และวิเคราะห์ทางเลือกที่สามารถปฏิบัติได้โดยประหยัด รวดเร็ว เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.4 รวบรวมภาระงานที่มีลักษณะใกล้เคียงและคล้ายคลึงกับกลุ่มงานเดียวกันเพื่อกำหนดเป็นงานที่ต้องบริหารจัดการด้วยองค์คณะบุคคล

2.5 จัดทำโครงสร้างการบริหารงานวิชาการ

2.6 กำหนดบทบาทหน้าที่ สำคัญและขอบเขตความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานตั้ง แผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม

คณะกรรมการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้คณะครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ให้มีประสิทธิภาพ จึงให้มีคณะกรรมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นที่ปรึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการเป็นประธาน หัวหน้างานวิชาการ หัวหน้าสายชั้น หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นกรรมการ ครูซึ่งทำหน้าที่ประสานงาน วิชาการเป็นกรรมการและเลขานุการ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารงานวิชาการ มีดังนี้

1.1 กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย งานวิชาการของโรงเรียน โดยนำเป้าหมายหลักมาแยกเป็นเป้าหมายย่อย เป้าหมายระดับสายชั้นของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.2 จัดทำโครงการและกิจกรรมด้านวิชาการเพื่อดำเนินงานสนับสนุนให้บรรลุเป้าหมาย

1.3 การกำกับ ติดตาม และนิเทศงานวิชาการโรงเรียน

1.4 ดำเนินการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

1.5 รับผิดชอบการดำเนินงานประเมินคุณภาพตามมาตรฐานภายในโรงเรียน

1.6 การนำผลการประเมินปรับปรุงพัฒนางานวิชาการอย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการบริหารวิชาการ มีคณะกรรมการปฏิบัติงานในความดูแลรับผิดชอบ 2 คณะ คือคณะกรรมการสนับสนุนงานวิชาการ คณะกรรมการ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งทำหน้าที่ปฏิบัติงานวิชาการลักษณะรวมกลุ่มงานวิชาการไว้ด้วยกัน ร่วมมือปฏิบัติและพัฒนางาน ดังนี้

คณะกรรมการพัฒนางานวิชาการ ประกอบด้วย ผู้ประสานงานวิชาการเป็นหัวหน้าคณะมี หัวหน้างานพัฒนาหลักสูตร หัวหน้างานพัฒนาการเรียนรู้อุ หัวหน้างานกิจกรรมวิชาการ หัวหน้างานวัดผลและประเมินผล หัวหน้างานสื่อและสารสนเทศ หัวหน้างานห้องสมุด และคัดเลือกครู 1 คน เป็นกรรมการและเลขานุการมีหน้าที่ร่วมคิด ร่วมวางแผน แก้ปัญหา หรือพัฒนางานวิชาการการร่วม ประเมินผลเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อเสนอแนะการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการบริหารงานวิชาการ และนำแนวทางปฏิบัติงานสู่คณะครูอาจารย์ สู่การปฏิบัติงาน การเรียนการสอนและสนับสนุนการเรียนการสอน

คณะกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกคณะประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ คณะครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นคณะกรรมการ และเลือกครู 1 คน เป็นกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่ร่วมคิด ร่วมวางแผน แก้ปัญหาด้านการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นตามเป้าหมายที่วางไว้ และกำหนดวิธีการพัฒนางานสู่หัวหน้าสายชั้น หัวหน้างาน หัวหน้าโครงการและกิจกรรมต่างๆ ครูอาจารย์ทุกคน ตลอดจนการร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานในฝ่ายวิชาการ รายงานผลให้คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในโรงเรียนเพื่อตรวจสอบผล รายงานผู้อำนวยการสถานศึกษาต่อไป

กระบวนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ

คณะกรรมการ ทุกคณะมีกระบวนการปฏิบัติงานในลักษณะเดียวกัน คือยึดหลักการประชาธิปไตย มีอิสระในการคิด ในการปฏิบัติงาน สร้างผลงาน ยึดหลักการทำงานด้วยกระบวนการกลุ่ม เป็นทีมงาน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมช่วยเหลือ ร่วมรับผิดชอบ มีกระบวนการปฏิบัติงานดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการ โดยประชุมปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ
2. จัดทำแผนพัฒนา แผนการปฏิบัติงานประจำปี โครงการและกิจกรรม เพื่อดำเนินปรับปรุงข้อบกพร่อง และพัฒนางาน โดยมีการมอบหมายผู้รับผิดชอบโครงการ ด้วยวิธีการสอบถามความต้องการ มอบหมายงานตามความรู้ ความสามารถและเขียนโครงการวางแผนการปฏิบัติงาน
3. เสนอโครงการเพื่อขออนุมัติจากฝ่ายบริหาร
4. จัดประชุมประสานแผนงาน และโครงการทุกฝ่ายเป็นการประสานงานอย่างเป็นทางการเพื่อให้ทุกฝ่ายได้รับทราบ แสวงหาความร่วมมือกับสนับสนุนการปฏิบัติงาน ด้านบุคลากร และดำเนินการประสานงานอย่างไม่เป็นทางการ
5. การดำเนินการปฏิบัติงานตามโครงการและกิจกรรมที่กำหนดตามที่ทุกคนได้รับมอบหมาย
6. การกำกับติดตามและนิเทศ ซึ่งมีการกำกับติดตามหลายส่วนได้แก่
 - 6.1 กำกับติดตาม โดยคณะกรรมการในคณะเดียวกัน
 - 6.2 กำกับติดตาม โดยฝ่ายบริหาร มีผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการและคณะกรรมการจากฝ่ายบริหารแต่งตั้ง
7. การประเมินผลการปฏิบัติงาน ในการประเมินผลดำเนินการดังนี้
 - 7.1 ประเมินโดยคณะกรรมการประเมินผล
 - 7.2 การประเมินผลจากฝ่ายบริหารโดยแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผล
8. สรุปผลและการรายงานผลการดำเนินงาน โดยคณะกรรมการที่ได้นำข้อมูลจากการประเมินผลมาวิเคราะห์ผล จัดทำข้อมูลสารสนเทศ และสรุปผลและนำไปใช้
 - 8.1 แจ้งผลให้คณะกรรมการทราบและนำไปปรับปรุงพัฒนางาน
 - 8.2 รายงานคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในโรงเรียน
 - 8.3 รายงานผู้บริหารตามลำดับ
 - 8.4 ฝ่ายบริหาร นำผลการประเมินเป็นข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำไปปรับปรุงงาน รายงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นปรับปรุงและพัฒนางานต่อไป

การบริหารโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมีการคัดเลือกจากบุคคลกลุ่มต่างๆ จากผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ร่วมปฏิบัติงานช่วยเหลือสนับสนุนและร่วมรับผิดชอบ ดังนี้

1. ร่วมคิดจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียน จัดทำยุทธศาสตร์โรงเรียน เป็นเครื่องกำหนดทิศทาง แนวทางการพัฒนาโรงเรียนโดยร่วมวิเคราะห์สภาพจุดเด่น จุดด้อย ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการครบทุกขั้นตอน
2. ร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาของโรงเรียน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหาร
3. ช่วยเหลือสนับสนุนการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ในลักษณะที่หลากหลาย
4. ช่วยเหลือสนับสนุนด้านการพัฒนาครู ได้แก่ การเป็นวิทยากรอบรมพัฒนาครู ร่วมจัดอบรมครู เป็นต้น
5. ช่วยเหลือสนับสนุนด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ
6. มีส่วนร่วมภาคภูมิใจในความสำเร็จหรือมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมรับรู้ มีความภาคภูมิใจในผลการกระทำและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น และรับผลประโยชน์ในฐานะที่เป็นผู้ส่งบุตรหลานนักเรียนมาเข้าเรียน

การบริหารโดยผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วม

โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ได้แก่

1. ร่วมแสดงความคิดเห็นเสนอแนะเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหาร ได้แก่ การแสดงความคิดเห็นในการประชุมผู้ปกครองนักเรียน แสดงความคิดเห็นผ่านการตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นเพื่อนำข้อมูลไปประกอบพิจารณา กำหนดเป้าหมายการพัฒนา การเสนอแนะจากการมาให้คำปรึกษาหารือพูดคุยกับผู้บริหารคณะครู
2. ร่วมรับผิดชอบ ช่วยเหลือสนับสนุน ปรับปรุงงานต่างๆ ด้านของโรงเรียน เช่น ด้านสุขภาพอนามัย ด้านทรัพยากร วัสดุ เงิน ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมในทุกระดับ คือ การมีส่วนร่วม การมีส่วนช่วย และการมีส่วนรับผิดชอบ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมบริหารโรงเรียน

การประเมินผลการดำเนินงาน

จากการดำเนินการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพแบบมีส่วนร่วม และการพัฒนาครูด้วยวิธีให้ครูช่วยครู ผู้รายงานได้ดำเนินการประเมินผล ตรวจสอบผลการพัฒนาจากการประเมินผลของครูโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง โดยใช้เครื่องมือจากการประเมินผลรวบรวมข้อมูลจากคณะครูปีการศึกษา 2556-2557 จำนวน 67 คน ซึ่งเป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาข้อมูลในครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะครูโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง ก่อนดำเนินการในปี การศึกษา 2556 และหลังดำเนินการปีการศึกษา 2557

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของการตอบแบบสอบถาม
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม การประเมินผลการปฏิบัติงานในรูปแบบตาราง ประกอบการบรรยายซึ่งกำหนดความมากน้อยของความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคอร์ท์ (Bast and Kahn. 1993 : 246-250) ซึ่งกำหนดความมากน้อยของระดับความพึงพอใจโดย มีเกณฑ์ให้น้ำหนักคะแนนดังนี้

ระดับคะแนน	5	หมายถึง	มากที่สุด
ระดับคะแนน	4	หมายถึง	มาก
ระดับคะแนน	3	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับคะแนน	2	หมายถึง	น้อย
ระดับคะแนน	1	หมายถึง	น้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนนได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมินความพึงพอใจเฉลี่ย ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย	4.50 – 5.00	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
ระดับคะแนนเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึง	พึงพอใจมาก
ระดับคะแนนเฉลี่ย	2.50 – 3.49	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
ระดับคะแนนเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
ระดับคะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สูตรการหาความเชื่อมั่นของ Cronbach

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	S^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

(ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2538:171)

2. การทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบวัด ผลสัมฤทธิ์โดยใช้ สูตรดัชนีค่าความสอดคล้อง IOC (พิชญ์ พงศรี. 2551 : 179)

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องแบบสอบถามความพึงพอใจ
 $\sum R$ แทน ผลรวมระหว่างคะแนนความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

3. หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) โดยใช้สูตร

$$\text{สูตร } Mean = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ Mean แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

4. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum X^2}{N} - \left(\frac{\sum X}{N}\right)^2}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2536 : 19)

การอภิปรายผล

จากการดำเนินการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพด้วย ยุทธศาสตร์การบริหารแบบมีส่วนร่วม และการพัฒนาครูด้วยยุทธศาสตร์ครูช่วยครู เพื่อให้ครู เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการจัดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตลอดปีการศึกษา 2556 ถึง 2557 จากการดำเนินงานจะได้นำผลมาอภิปรายดังต่อไปนี้

ผลการดำเนินงานบริหารงานวิชาการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพด้วยยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมโดยครูมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ครูมีส่วนร่วมในการบริหารนิเทศภายในโรงเรียนและการบริหารโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนทำให้การบริหารมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพด้วยยุทธศาสตร์ครูมีส่วนร่วมในการบริหาร จากการประเมินความคิดเห็นของครู-อาจารย์ หลังดำเนินการโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.46 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่ามีความแตกต่างกันแสดงถึงการบริหารโดยเปิด

โอกาสให้ครูมีส่วนร่วม ในทุกระบวนการอันได้แก่ ร่วมคิดวางแผน ร่วมทำและปฏิบัติตามแผนร่วม ประเมินผลและปรับปรุง ร่วมกันรับผิดชอบให้มีการใช้ทรัพยากร การบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุด ครูมีขวัญและกำลังใจ ในการทำงาน มีส่วนร่วม ผลงานมีคุณภาพ ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวทางการบริหาร ที่สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 16) กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า เป็นการช่วยลดความขัดแย้ง สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน สร้างสรรค์หลักประชาธิปไตย ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการใช้ทรัพยากร ทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และเป็นการเพิ่มผลผลิตขององค์กร เพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้น และสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สมเดช สีแสง (2540 : 89) ได้สรุปให้เห็นถึงผลประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า เป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรรวมกลุ่มกันใช้ความรู้ ความสามารถ สติปัญญา และประสบการณ์ของแต่ละคนร่วมกันปรับปรุงงานในหน่วยงานของตน ผู้ปฏิบัติงานจะเป็นผู้ที่รู้ปัญหา ใกล้ชิดปัญหา และแก้ไขปัญหาได้ดีที่สุด การร่วมกันรับผิดชอบ และทำงานเป็นทีม จึงรู้สึกว่าคุณค่า มีความภาคภูมิใจและทำงานอย่างเต็มที่ และเต็มความสามารถ ผลการปฏิบัติงานย่อมมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพสูง ซึ่งโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง ได้ดำเนินการบริหารโรงเรียนโดยครูมีส่วนร่วม เป็นคณะกรรมการ รูปแบบคณะกรรมการ ร่วมกันรับผิดชอบ ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมตัดสินใจ ในการพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติร่วมพัฒนาปรับปรุง ทำให้รู้สึกเป็นเจ้าของมีความรับผิดชอบจึงทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการประเมินความคิดเห็นของครู - อาจารย์หลังการดำเนินการมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพด้วยยุทธศาสตร์การบริหารงานนิเทศภายใน โดยครูมีส่วนร่วม จากความพึงพอใจของครู - อาจารย์ หลังการดำเนินงานโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 ความพึงพอใจอยู่ในระดับ พบว่ามีความแตกต่างกันแสดงถึงครู - อาจารย์มีความพึงพอใจที่ได้มีส่วนร่วมในการนิเทศภายในโรงเรียนทุกขั้นตอนที่โรงเรียนได้ดำเนินการ ตั้งแต่มีส่วนร่วมในการสรรหาบุคคลเพื่อเป็นคณะกรรมการรับผิดชอบงานนิเทศภายใน ร่วมวางแผนการนิเทศ ร่วมปฏิบัติตามแผน ร่วมกิจกรรมนิเทศ ร่วมประเมินผล ร่วมปรับปรุงการนิเทศภายในให้มีคุณภาพสูงขึ้น แสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริปราณี วสุภัทร (2539 : 146 -150) ได้ทำการวิจัยศึกษารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน โดยคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติและจากการประเมินผลการดำเนินงานยังพบอีกว่า โรงเรียนได้มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการนิเทศคือโรงเรียนได้แต่งตั้งบุคลากรเป็นคณะกรรมการรับผิดชอบงานนิเทศภายในโรงเรียน มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นอันดับแรก ซึ่งโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง ได้ดำเนินการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบครบวงจรตามแนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ได้มีการกำหนดโดยยึดรูปแบบครูมีส่วนร่วมร่วมบริหารงานนิเทศ ร่วมรับผิดชอบจึงส่งผลให้งานนิเทศภายในโรงเรียนมีประสิทธิภาพ ผลการประเมินความคิดเห็นครู - อาจารย์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

3. ผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ด้วยยุทธศาสตร์การบริหารโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชนมีส่วนร่วม จากการบริหารโรงเรียนที่เปิดโอกาสให้คณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอันได้แก่ การมีตัวแทนคณะกรรมการโรงเรียน กรรมการสถานศึกษา

ผู้ปกครอง และคณะครู – อาจารย์ หลังการดำเนินการโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก แสดงถึงการบริหารโรงเรียนที่เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน องค์กรจากต้นสังกัด เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ที่มาจากการมีส่วนร่วมในการบริหารทำให้การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ส่งผลถึงคุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการศึกษาวิจัยของกรมวิชาการ (2538 : 2-3) ซึ่งได้ศึกษาองค์ประกอบที่สำคัญทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ คือการให้ชุมชนเป็นฐานในการสนับสนุนจัดการศึกษา แสดงความต้องการผลที่เกิดกับนักเรียน ให้ความสนใจร่วมมือพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ซึ่งเป็นไปตามเป้าหมายการจัดการศึกษา การให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วม ช่วยสนับสนุนการศึกษา จึงทำให้มีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน โรงเรียนได้ใช้แผนยุทธศาสตร์บริหารโรงเรียน โดยมีการวางแผนร่วมกัน และร่วมปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ มีการตรวจสอบความก้าวหน้าของการจัดการศึกษารายงานให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชนทราบ โรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง ได้ดำเนินการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาโดยให้ชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ จึงทำให้การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชน

จากการดำเนินการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพด้วยยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ รุ่ง แก้วแดง (2542 :277-278) กล่าวถึงแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองชุมชน ว่าการจัดการศึกษาเป็นสิทธิ และหน้าที่ของผู้ปกครองต้องมีการแสดงความคิดเห็นผ่านผู้แทนในคณะกรรมการโรงเรียนเป็นวิธีที่ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียนมากขึ้น สอดคล้องกับแนวทางการศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 14 –16) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของสาธารณชน ในการปฏิรูปการศึกษาของรัฐซีสแคตเซวัน ประเทศแคนาดาว่า ยุทธศาสตร์ที่สามารถดึงประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมีความสำคัญยิ่งในทุกขั้นตอน มีการกำหนดบุคคล มีวิธีการต่างๆ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมมีความสำคัญยิ่งในทุกขั้นตอน มีการกำหนดบุคคล มีวิธีการต่างๆ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและกำหนดกรอบเวลาการดำเนินงาน และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) สุรัชย์ เทียนขาว (2544 : 20-21) กล่าวในบทสรุปผู้บริหารเรื่องการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษารูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานว่า มีหลักการสำคัญในการบริหาร ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหารตนเอง หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ซึ่งแนวคิดต่างๆ ของด้านการศึกษาในยุคปัจจุบันเน้นการจัดการศึกษาที่ให้ทุกฝ่ายมีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง โดยการบริหารโรงเรียนของผู้รายงานได้นำแนวคิดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนา ส่งผลให้การบริหารโรงเรียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

4. ผลการดำเนินการพัฒนาครูโดยยุทธศาสตร์ครูช่วยครูด้านการใช้หลักสูตรสู่การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยครูช่วยครู ตามความคิดของครู – อาจารย์ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงถึงการพัฒนาครูโดยครูช่วยครูพัฒนาตนเองด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การนิเทศกัน การสนทนาวิชาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ครูปรึกษาครู ครูสอนครูในด้านการใช้หลักสูตรและพัฒนาการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและพัฒนาแผนการสอนโดยครูช่วยครูจัดวิทยากรท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและร่วมช่วยกันประเมินการใช้หลักสูตรเพื่อนำข้อมูลผลการประเมินมาปรับปรุงการใช้หลักสูตรด้วยวิธีการต่างๆ ทำให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนให้เป็นที่พึงพอใจของครูและเป็นการพัฒนาครูให้มีคุณภาพ พัฒนาตนเองเป็นครูที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับรายงานวิจัยของกรมวิชาการ (2538 : 2-3) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพสูงขึ้น ได้แก่ การบริหารหลักสูตร ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำการใช้หลักสูตร ครูต้องอบรมพัฒนาวิธีการสอนให้สอดคล้องกับหลักการของหลักสูตร และมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ คำหามาน คนไค (2543 : 107-133) กล่าวไว้ในแนวทางการพัฒนาครู ต้องยึดครูเป็นศูนย์กลางทั้งเน้นให้ครูพัฒนาคนอย่างหลากหลายเรียกว่า การพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นการพัฒนาควบคู่กับการปฏิบัติงาน ครูสามารถใช้การเรียนรู้แบบฝึกเพื่อพัฒนาครู ผลการพัฒนาจะเกิดขึ้นกับตัวครูและศิษย์ โรงเรียนและชุมชน จึงส่งผลการพัฒนาครูอย่างได้ผลถาวร ซึ่งโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง ได้ดำเนินการพัฒนาครูด้วยวิธีที่หลากหลาย เน้นให้ครูสามารถพัฒนาตนเองได้โดยครูช่วยครู ทำให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เน้นที่หลักการใช้หลักสูตรและวางแผนพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพเป็นเครื่องมือที่สำคัญเป็นลำดับแรก

5. ผลการดำเนินงานพัฒนาครูโดยยุทธศาสตร์ครูช่วยครูด้านการใช้สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีจากการประเมินความพึงพอใจของครู – อาจารย์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดแสดงถึงการพัฒนาครูโดยครูช่วยครู ครูพัฒนากันและกันด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การให้ครูนิเทศ ครูจัดการประชุมปฏิบัติการพัฒนาครู จัดตั้งกลุ่มพัฒนาครู การสนทนาวิชาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ครูปรึกษาครู ครูสอนครูในด้านการจัดหา ผลิต ใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการสอน ครูมีความพึงพอใจมีผลการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด ทำให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นการพัฒนาครู ครูช่วยครู ให้ครูพัฒนาตนเองเป็นผู้มีคุณภาพ ซึ่งโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง ดำเนินการสอดคล้องกับรายงานการศึกษาค้นคว้าของ เทพวรินทร์ เชื้อนปัญญา และคณะ (2540 : บทคัดย่อ) เรื่องความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนตามแนวการปฏิรูปการศึกษาพบว่า โรงเรียนจัดการเรียนการสอนมุ่งพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการใช้ห้องปฏิบัติการให้เกิดประโยชน์สูงสุด การใช้สื่อ เทคโนโลยีทันสมัย ซึ่งโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง ได้มีการปฏิรูปการศึกษา โดยเน้นการปฏิรูปครู ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยการพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนปฏิบัติจริงด้วยการใช้สื่อครูพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี ห้องปฏิบัติการต่างๆ จัดให้มีการเรียนรู้จากคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต มีการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้สำหรับนักเรียน ทำให้ครู

เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นผลจากการพัฒนาครูโดยยุทธศาสตร์ให้ครูช่วยครูพัฒนา สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการสอน

6. ผลการดำเนินงานพัฒนาครูโดยยุทธศาสตร์ครูช่วยครูด้านการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงโดยครูช่วยครูด้านการวัดผลจากการประเมินตามความคิดของครู-อาจารย์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก แสดงถึงการพัฒนาครูโดยครูช่วยครู ครูร่วมพัฒนาตนเองและพัฒนาเพื่อนร่วมงาน ในด้านการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากโรงเรียนได้มีการบริหารโรงเรียนโดยให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมิน ร่วมปรับปรุง การพัฒนาครูด้านการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ได้ดำเนินการโดยการพัฒนาครูไปพร้อมกับการร่วมปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นแสวงหาวิธีการปรับปรุงการวัดผลให้เกิดประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูพัฒนาตนเองและพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความคิดเห็นของ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543 : 36-44) กล่าวไว้ในการจัดเครือข่าย กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จมีลักษณะ 7 ประการ คือ การรับรู้ มุมมองร่วมกัน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การมีผลประโยชน์และความสนใจร่วมกัน การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายอย่างกว้างขวาง การเสริมสร้างซึ่งกันและกันการพึ่งพิงอิงร่วมกัน การปฏิสัมพันธ์เชิง แลกเปลี่ยนทั้ง 7 ประการ จะส่งผลให้เกิดความสำเร็จในทุกด้านซึ่งการพัฒนาครูโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง ได้ดำเนินการสอดคล้องกับแนวความคิดดังกล่าว ส่งผลให้การพัฒนาครู เพื่อการพัฒนาการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจในระดับมาก เพราะครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการสอน มุ่งพัฒนาตัวผู้เรียนจากการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง

7. ผลการดำเนินงานพัฒนาครูโดยยุทธศาสตร์ครูช่วยครูด้านการแสวงหาวิธีการพัฒนาการวัดกระบวนการเรียนรู้ จากการประเมินตามความพึงพอใจของครู – อาจารย์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 ผลการประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก การนิเทศกันเอง การประชุม ปฏิบัติการ การสร้างเครือข่ายครูสอนครู ครูให้คำปรึกษาครู การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ครู – อาจารย์ มีความพึงพอใจในการพัฒนาครูอยู่ในระดับมาก เนื่องจากโรงเรียนได้มีการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ทำให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมินผล ร่วมปรับปรุงงาน การแสวงหา และพัฒนาการวัดกระบวนการเรียนรู้ ได้ดำเนินการพัฒนาครู ให้สามารถวัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายโดยพัฒนาครูแบบครูช่วยครู นิเทศกันเอง พัฒนางานควบคู่ไปกับพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ ส่งผลให้การพัฒนาครูมีคุณภาพจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะครูมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการสอนอย่างถาวร เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวการพัฒนาบุคลากร เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี (2542 : 14-15) กล่าวไว้ในเอกสารการปฏิรูปการเรียนรู้ว่า การพัฒนาบุคลากรเพื่อให้เกิดความตระหนัก มีความรู้ความเข้าใจ ร่วมกันดำเนินงานอย่างจริงจัง ขยายเครือข่าย การทำงานด้านการปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยการปลูกจิตสำนึก ฝึกปฏิบัติการ ประสานเครือข่าย ขยายคุณภาพ โดยมีหลักในการพัฒนา คือ คำนึงถึงศักยภาพของทุกคน การทำงานเป็นทีม พึ่งพิงอิงกัน พัฒนาจากพื้นฐานความเป็นจริง เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและนำมาแลกเปลี่ยน

เรียนรู้ซึ่งกันและกัน จนถึงขั้นการปรับเปลี่ยนความคิดและบุคคลที่เกี่ยวข้องและการพัฒนาครูของโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง

จากวัตถุประสงค์ของการพัฒนาโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง ทั้งหมดเป็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพด้วยยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย การพัฒนาครูด้วยยุทธศาสตร์ครูช่วยครู แสดงถึงโรงเรียนมีการพัฒนาคุณภาพสู่มาตรฐานโรงเรียน ส่งผลให้เกิดคุณภาพทั้งด้านการบริหารด้านการจัดการเรียนการสอน และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ได้รับการประเมินมาตรฐานโรงเรียนจากบุคคลภายนอก เป็นการแสดงให้เห็นถึงการบริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ นอกจากนี้ผลการสอบเข้าเรียนต่อในระดับสถานบันต่างๆ ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง สร้างความชื่นชมให้กับผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน เป็นที่ยอมรับของชุมชนและบุคคลทั่วไปทำให้มีผู้สมัครเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ปีที่ 1 เป็นจำนวนมาก แต่โรงเรียนไม่สามารถรับเข้าเรียนได้หมด โรงเรียนรับได้เฉพาะนักเรียนที่สอบเข้าได้ ผ่านตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดเท่านั้น ซึ่งเป็นการประกันได้ว่าโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมืองเป็นโรงเรียนที่ชุมชนยอมรับในการบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมั่นใจในการส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาต่อเพื่อที่จะสอบเข้าศึกษาในโรงเรียนต่าง ๆ ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารงาน ที่จะเป็นผู้ นำจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสู่การพัฒนาคุณภาพ จากข้อมูลจากการค้นคว้าของนักการศึกษา พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสามารถบ่งบอกถึงความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพได้ โดยตัวแปรที่สำคัญคือ ประสิทธิภาพในด้านการประเมินผลและคุณวุฒิทางการศึกษา ปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือการติดตามผลการปฏิบัติงาน การให้ความสำคัญกับบุคลากรทุกคน และต้องมีการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหาร จึงจะเกิดความตระหนักและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจที่จะร่วมกันพัฒนาองค์กรให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ และที่สำคัญบุคลากรทุกคนเกิดความรับผิดชอบร่วมกัน และควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารทุกระบบ

1.2 ผู้บริหารควรมีการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพของงาน ผู้บริหารควรส่งเสริมพัฒนาครูสร้างทีมงาน เพื่อให้ครูร่วมมือร่วมใจ ประสานการพัฒนาแบบครูประสานใจเพื่อพัฒนาครูหรือครูสอนครู มีการนิเทศโดยครูเพื่อครู จะช่วยส่งผลต่อคุณภาพของครู ซึ่งกระบวนการนิเทศภายในที่สำคัญคือ การให้ครูมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ได้แก่ การแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ร่วมกันวางแผนเพื่อการปฏิบัติงานตามแผน ร่วมกันประเมินผลการปฏิบัติงาน ปรับปรุงงานอย่างครบวงจร ส่งผลถึงคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษา

1.3 การพัฒนาครูในปัจจุบัน ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเองควบคู่ไปกับการพัฒนาการเรียนการสอน คือ การนำหลักสูตรไปใช้อย่างถูกต้อง พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น เน้นการสอนที่จะน่านักเรียนไปสู่กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายการใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อให้สอดคล้องกับยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศ การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพด้วย

วิธีการสอนที่หลากหลาย โรงเรียนควรมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ทั้งการพัฒนาระบบการบริหารให้ สอดคล้อง เพื่อปฏิรูปการเรียนการสอน การพัฒนาครู การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน สู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการ โดยใช้หลักการ แนวคิด ทฤษฎีอื่น ๆ มาใช้ในการบริหารงานวิชาการ เพื่อเป็นการพัฒนางานวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เกิดผลดีกับผู้เรียนต่อไป

2.2 ควรมีการพัฒนาแนวปฏิบัติสำหรับการบริหารงานในด้านอื่น ๆ ของโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาการบริหารโรงเรียนให้ดีขึ้นต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. **คู่มือหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.**
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2545.
- กระทรวงศึกษาธิการ. **คู่มือการพัฒนาการศึกษา พ.ศ.2541.**กรุงเทพมหานคร:กระทรวงศึกษาธิการ,2541.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. **การจัดการเครือข่าย : กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จการปฏิรูปการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัท ส.เอเชียเพรส จำกัด, 2543.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. **คู่มือการปฏิรูปการศึกษา เพื่อศตวรรษใหม่ กระทรวงศึกษาธิการรัฐแคว้นประเทศแคนาดา.**กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พี.พี.ปริ้นท์จำกัด, 2542.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.**
กรุงเทพมหานคร : บริษัทพริกหวานกราฟฟิก จำกัด, 2542.
- คำหมาน คนไค. **ทางก้าวหน้าของครุมีอาชีพ.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สายธาร, 2543.
- เทพวรินทร์ เชื้อนปัญญา และคณะ. **ความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง วิทยานิพนธ์ปริญญา**
- ประเวศ วะสี. **ปฏิรูปการศึกษาการสร้างสรรค์ภูมิปัญญา.** กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์วิชาการ, 2539.
- พิสนุ พองศรี. **วิจัยชั้นเรียน : หลักการและเทคนิคปฏิบัติ.** กรุงเทพมหานคร : ด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด, 2551.
- รุ่ง แก้วแดง. **ปฏิวัติการศึกษาไทย.** พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน จำกัด, (มหาชน), 2542.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: สุวีริยะสาส์น, 2538.
- สมเดช สีแสง. **คู่มือปฏิบัติราชการและเตรียมสอบผู้บริหารการศึกษา (ฉบับปรับปรุง).**
กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., 2542.
- สิร์ปราณี วสุภัทร. **เอกสารงานวิจัยการศึกษารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนโดยคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี, 2539.
- Best & Kahn. J. **VResearch in Education.** (3 rd ed.) Englewood Cliffs. New Jersey : Prentice – Hall. 1993.